Interprovinciaal Overleg

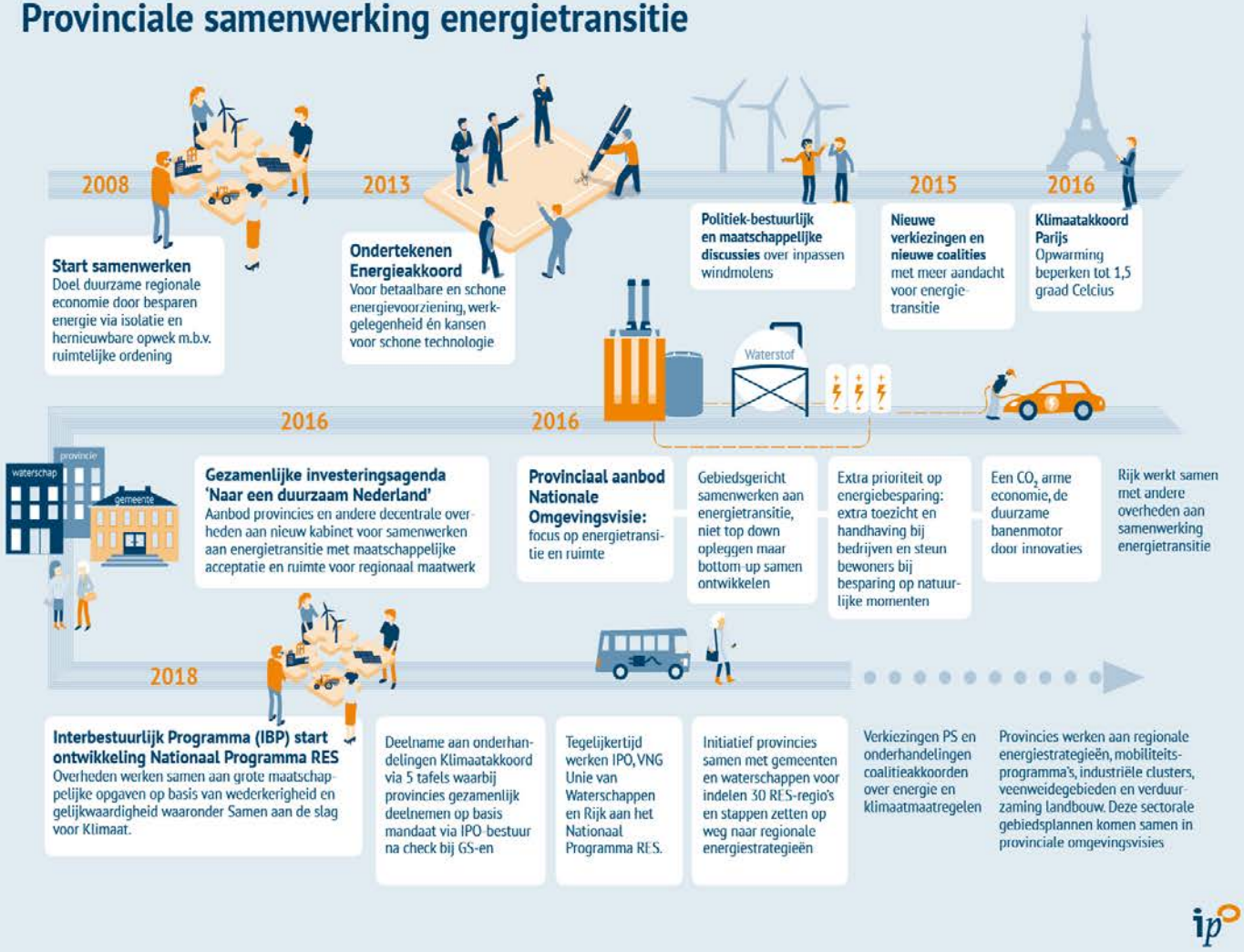
Regionale Energie Strategie (RES) en concept-Klimaatakkoord

Mariëlle Hetem
Programmamanager energie en klimaat IPO
9 oktober 2019

Opbouw presentatie

- Provinciale samenwerking energie/klimaat
- Concept klimaatakkoord en maatregelen provincies
- Planning
- Vragen?

Provinciale samenwerking energietransitie

Deelname onderhandelingen Klimaatakkoord

- Gezamenlijke provinciale inzet op basis mandaat IPO-bestuur
- Via bestuurlijke kopgroep aan Klimaattafels en in bestuurlijk overleg
- Klimaatakkoord 28 juni 2019 besluitvorming in najaar 2019 in provincies en IPO-bestuur

Regionale Energiestrategieën (RES)

Bestaande situaties provincies

- 6000 MW Wind op land in 2020 (Energieakkoord 2013)
- Energiemaatregelen mogelijk maken in ruimtelijke beleid (Energieakkoord 2013)

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

- Initiatief voor regionale energie-strategieën (RES) van gemeenten, waterschappen en provincies
- Bottom-up met maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijfsleven, techniekneutraal en op basis regionaal maatwerk
- Participatie inwoners bij proces én project; streven naar 50% eigendomsverdeling tussen initiatiefnemer en omgeving
- Naast projecten hernieuwbare energie op land ook op basis van inzicht in regionale warmtevraag en regionale warmtebronnen projecten voor benutten warmte
- Slim gebruik maken van bestaande energie-netwerk van elektriciteit én warmte
- Ruimtelijke reserveringen duurzame opwek wegen met andere ruimtelijke belangen en vastleggen in provinciaal omgevingsbeleid
- Samen telt aanbod RESsen voor elektriciteit inclusief bestaande opwek/afspraken op tot 35 TWh hernieuwbaar op land in 2030
- Provincies nemen via IPO deel aan Nationaal Programma RES
- Samen werken aan oplossen knelpunten wet- en regelgeving
- In de RES wordt primair gewerkt aan de opwek van hernieuwbare elektriciteit en de warmtevraag van de gebouwde omgeving

RESsen tellen op tot
35 TWh
in 2030 (waarvan ca. 18 TWh via bestaande plannen 6000 MW wind op land, resteert ca. 17 TWh in 2030)

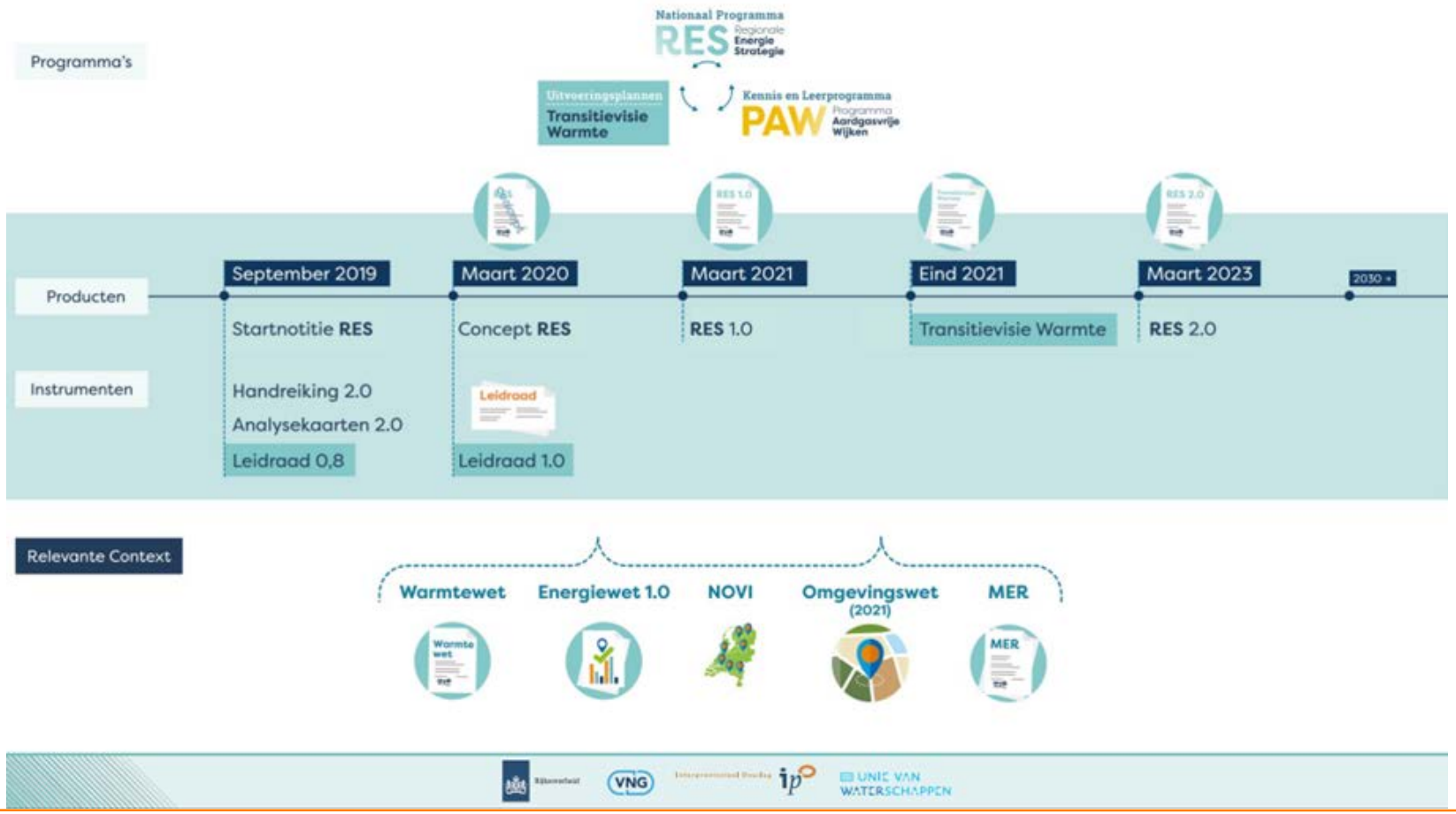
RES zowel
projecten
voor hernieuwbaar én benutten warmte

Participatie
inwoners bij proces en projecten; streven 50% eigendomsverdeling

Samen werken
aan 1 nationale opgave binnen Nationaal programma RES met onderling vergelijkbare en optelbare strategieën.

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Regionale Energie Strategieën

Flevoland
1 van de
30 RES-regio's

Elektriciteit

Bestaande situatie provincies

- 6000 MW Wind op land in 2020 (Energieakkoord 2013)

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

- Van de benodigde totaal opgave voor hernieuwbare energie (84 TWh) in 2030 komt 35 TWh via hernieuwbaar op land en 49 TWh via hernieuwbaar op zee
- Hernieuwbaar op land via regionale energiestrategieën (RES) techniekneutraal (zon/wind)
- Alle RESsen tellen op tot 35 TWh
- Door opwek met een minimale omvang van 15 kWp (zgn 'grootschalige opwek; dat is ca. 1+ windmolen of ca. 60+ zonnepanelen)
- De al gerealiseerde opgave telt mee richting 35 TWh (6000 MW wind op land is circa 18 TWh)
- Bij hogere opgave Elektriciteit uit Klimaatakkoord (meer dan 84 TWh) eerst verkennen mogelijkheden van wind op zee en kleinschalige opwek
- Participatie inwoners bij proces én project, waaronder streven naar 50% eigendomsverdeling tussen initiatiefnemer en omgeving (inwoners en bedrijven)
- Oplossen knelpunten wet- en regelgeving
- Overheden gebruiken in 2030 hernieuwbare elektriciteit van Nederlandse bodem

35 TWh
op land in 2030

±18 TWh
afspraak wind op land

resteert opgave van

±17 TWh
op land te realiseren in 2030

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Opcenten

Bestaande situatie provincies

- Open huishouding gefinancierd vanuit eigen belastinggebied: opcenten op motorrijtuigenbelasting (MRB)
- Elektrische auto's zijn van 2016-2020 vrijgesteld van MRB, dus geen provinciale opcenten

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

Vanaf 2025:

- Het Rijk staat in voor het instandhouden van hetzelfde of een, qua effect vergelijkbaar, eigen belastinggebied. Met dit belastinggebied dient de open huishouding van provincies onverkort intact te blijven.

2020-2024: Rijk en IPO zijn overeengekomen dat:

a. Het Rijk en IPO monitoren gezamenlijk in de periode 2021-2024 de effecten op de opcenten als gevolg van de beleidsvoornemens van het Rijk. Het Rijk ontwikkelt samen met het IPO een methodiek voor de monitoring van EV's ("hand aan de kraan"). Voor de berekeningen wordt uitgegaan van de tarieven voor de provinciale opcenten geldend voor 2019.

b. In het kader van de monitoring in 2020 zal de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) een zwaarwegend advies uitbrengen – op basis van een artikel 2 onderzoek – over de vraag in hoeverre de beleidsvoornemens van het Rijk gerelateerd aan de provinciale opcenten tot een substantiële wijziging in inkomsten van provincies leiden. Beide varianten van de gehanteerde definities zullen worden meegenomen in de adviesaanvraag van het Rijk. Tevens brengt de ROB de gevolgen voor de taakuitvoering van provincies in beeld.

c. Naar aanleiding van de monitoring en het zwaarwegende advies van de ROB zal overleg tussen Rijk en provincies plaatsvinden over de uitkomsten.

Huidige elektrische auto's zijn vrijgesteld van MRB, dus

geen provinciale opcenten

Wat wordt onderzocht door de Raad voor Openbaar Bestuur:

1

de totale inkomstenderving volgend uit elk elektrisch voertuig waarvoor geen MRB en dus geen opcenten worden betaald.

2

de inkomsten die de provincie uit opcenten jaarlijks vanaf 2020 ontvangt ten opzichte van de inkomsten in 2019.

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Gebouwde omgeving

Bestaande situatie provincies

- Verduurzamen gebouwde omgeving (Energieakkoord 2013)
- Warmteplannen (Energieakkoord 2013)

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

- Provincies ondersteunen en faciliteren wijkgerichte aanpak door gemeenten
- Provincies verbinden lokale plannen aan regionaal netwerk
- Marktordening warmtenetten: borging publieke belangen, met gelijk blijvende kosten voor inwoners
- Het Rijk neemt initiatief voor het oprichten van een warmtefonds voor alle particuliere woningeigenaren en Verenigingen van Eigenaren. Het fonds wordt gevuld met publieke en private middelen

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Landbouw en Landgebruik

Bestaande situatie provincies

- Realiseren bestuurlijke afspraken natuur (Natuurpact)
- Stimuleren verduurzaming landbouw
- Via gebiedsprocessen landelijk gebied en ruimtelijke ordening

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

- Integrale aanpak verduurzaming landbouw en landgebruik, met aandacht voor toekomstperspectief agrarische bedrijven
- Klimaat-inclusief natuurbeleid, o.a. door uitwerking gezamenlijke bossenstrategie
- Regie provincies bij gebiedsprocessen veenweide
- Faciliteren en stimuleren ketenpartners op opgave veehouderij
- Provincies ondersteunen transitie naar klimaatneutrale glastuinbouw
- Overheid ondersteunt met beleid, regelgeving en financiering (970 mln rijksgeld tot 2030 en nieuw GLB)
- Overheden maken bij financiële tekorten of behoefte instrumenten gezamenlijk definitieve afspraken
- Gefaseerde inzet door eerst ontwikkelen kennis, ervaring en zicht op financiering
- Benutten bestaande processen zoals IBP Vitaal Platteland
- Extra inzet op vermindering emissies rondom Natura2000-gebieden

Pilots
voor ontwikkelen kennis, ervaring en zicht op financiering

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Mobiliteit

Bestaande situatie provincies

- OV concessieverlening (waaronder Zero Emissie bussen)
- Wegbeheerder (bus, fiets, weg, soms trein), inclusief opdrachtgeverschap klimaatneutrale aanleg, beheer en onderhoud infrastructuur
- Fietsbeleid: fietssnelwegen, fietsparkeren en stimuleren
- SMART mobility: fiets, OV en auto met slimme diensten verbinden
- Stimuleren en faciliteren uitrol netwerk laadpalen EV
- Openbare ruimte en infrastructuur verkeersveilig inrichten

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

- Regionale Mobiliteitsprogramma's voor integraal afwegen verduurzaming mobiliteit en bereikbaarheid binnen de ontwikkeling van een landelijk Mobiliteitsprogramma (RMP's)
- In het verlengde van de RMP's past het Kabinet de nieuwe uitgangspunten bij het Mobiliteitsfonds op korte termijn al toe bij nieuwe opgaven
- Verstevigen uitvoering Bestuursakkoord zero-emissie bussen, waarvoor een impuls van 10 miljoen euro per jaar als cofinanciering beschikbaar wordt gesteld voor de periode 2019-2025
- Verstevigen handhaving Wet milieubeheer én nieuwe CO_2-norm voor werkgerelateerd vervoer voor werkgevers met minimaal 100 medewerkers
- Gezamenlijk ontwikkelen standaarden en inzet overheden voor klimaatneutrale circulaire aanleg, beheer en onderhoud infrastructuur
- Verduurzamen mobiliteit eigen provinciale organisatie
- 75 miljoen euro voor cofinanciering van investeringen in fietsenstallingen bij OV-knooppunten

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Industrie

Bestaande inzet provincies

- Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) bedrijven met specifieke aandacht voor energiebesparing bedrijven (Energieakkoord 2013).
- Regionale economie: circulair en innovatief

Afspraken/maatregelen die provincies aangaan volgens ontwerp-Klimaatakkoord juni 2019

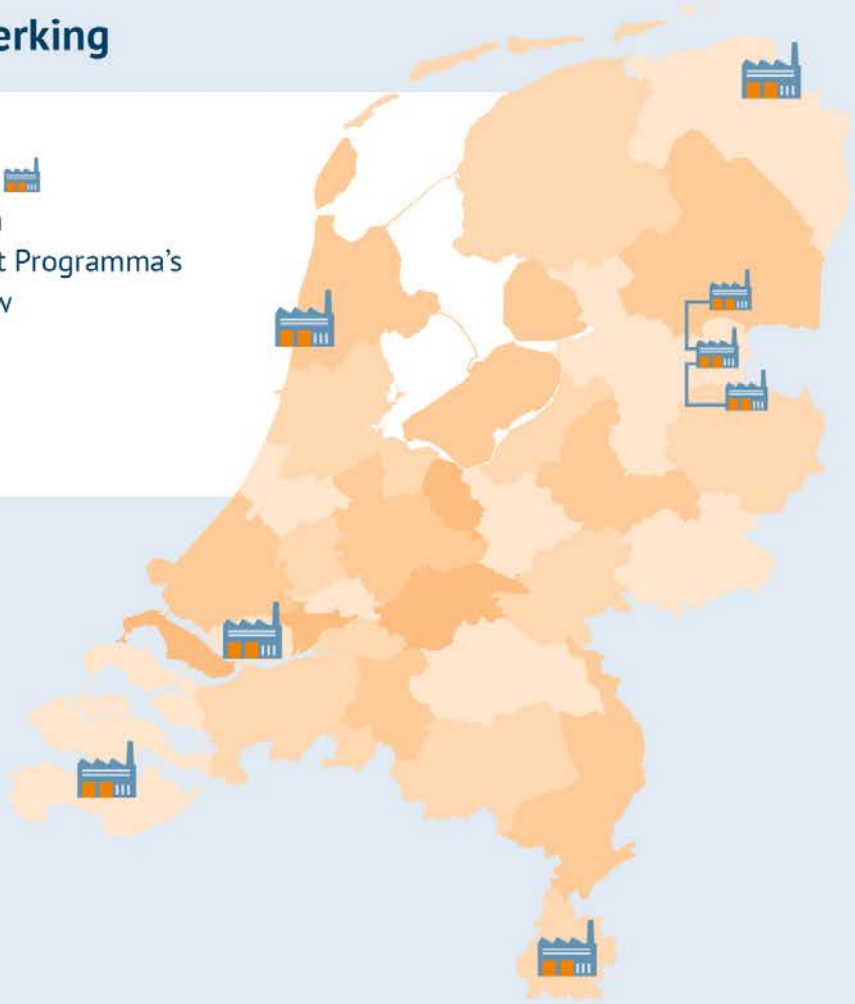
- Provincies werken aan CO_2-vermindering via
  - ketenaanpak industriële clusters voor een circulaire economie met CO_2-reductie en energiebesparing
  - VTH-aanpak met energiebesparende en CO_2-reducerende maatregelen
- Integrale uitwerking voor benodigde infrastructuur voor zowel warmte, energie, CO_2 en waterstof in verbinding met de RES
- Rijk komt met landelijke CO_2-heffing én CCS-plafond

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Provinciale uitwerking

- Res-regio's
- Industriële clusters
- Veenweidegebieden
- Regionale Mobiliteit Programma's
- Duurzame landbouw

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Planning besluitvorming

- 17 september IPO-bestuur appreciatie Klimaatakkoord
- Tot 21 november behandeling Klimaatakkoord in de provincies
- 21 november IPO-bestuur besluitvorming over Klimaatakkoord
- December bestuurlijk overleg Klimaatakkoord

VRAGEN ?